

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

11. funkční období

71

Vládní návrh, kterým se předkládá
Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu
s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou
a Slovenskou republikou o spolupráci
při vzájemné ochraně vzdušného prostoru

2017

Návrh
USNESENÍ
Senátu
Parlamentu České republiky
z schůze 2017

k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci při vzájemné ochraně vzdušného prostoru

Senát Parlamentu České republiky dává souhlas k ratifikaci Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci při vzájemné ochraně vzdušného prostoru, podepsané v Bruselu dne 15. února 2017

Předkládací zpráva pro Parlament ČR

Obecný úvod a zhodnocení vztahu se Slovenskou republikou

Slovenská republika (SR) je přirozeným partnerem České republiky (ČR) nejen v bilaterálních vztazích, ale i v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) a v Evropské unii. Oba státy mají vzhledem k mnoha letům společné historie a k jazykové spřízněnosti nadstandardní vztahy. To se týká i spolupráce v oblasti obrany, jejíž právní rámec je dán Ujednáním mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem obrany SR o vzájemné spolupráci, podepsaným dne 2. května 1994 v Bratislavě. Na základě tohoto Ujednání bylo uzavřeno několik prováděcích protokolů, které dále rozpracovávají jednotlivé konkrétní oblasti obranné spolupráce.

Strategické partnerství obou států v oblasti obrany bylo potvrzeno sjednáním Dohody mezi vládou ČR a vládou SR o rozvoji spolupráce v oblasti obrany, podepsané v Ostravě dne 20. září 2013 (zveřejněna pod č. 7/2014 Sb.m.s.), která obsahuje konkrétní oblasti rozvoje obranné spolupráce v prostředí žádajícím co nejefektivnější vynakládání rozpočtových prostředků.

Zvláštní pozornost v obranné spolupráci obou států je věnována ochraně vzdušného prostoru. Za tímto účelem byla sjednána Dohoda mezi vládou ČR a vládou SR o spolupráci v oblasti zajištění vojenského letového provozu, podepsaná v Piešťanech dne 14. prosince 2011 (zveřejněna pod č. 25/2012 Sb.m.s.), a několik prováděcích dokumentů na ni navazujících. Tato Dohoda vytvořila předpoklady pro společné plnění úkolů ochrany vzdušného prostoru v rámci integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATO Integrated Air and Missile Defence System – NATINAMDS) podle platných standardních postupů NATO a nácvik plnění těchto úkolů.

NATINAMDS lze zjednodušeně definovat jako spojení národních systémů protivzdušné a protiraketové obrany členských států NATO v evropském prostoru NATO jak v mírové době, tak za krizové, případně válečné situace, do jediného sjednoceného systému v rámci NATO pod jednotným aliančním velením. Členské státy NATO zapojením do NATINAMDS akceptují, že odpovědnost za nedotknutelnost evropského vzdušného prostoru NATO, velení nad vyčleněnými národními ozbrojenými silami a pravomoc bránit vzdušný prostor evropských členských států NATO před vzdušným napadením a vzdušnými útoky vojenské povahy je svěřena vrchnímu veliteli spojeneckých ozbrojených sil NATO v Evropě. Jelikož se zapojení do NATINAMDS bezprostředně týká suverenity členských států NATO, zapojení ČR do tohoto obranného systému podléhalo souhlasu Parlamentu ČR podle čl. 43 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“). Tento souhlas byl vysloven usnesením Poslanecké sněmovny ze dne 7. prosince 2000 č. 1348 a usnesením Senátu ze dne 20. prosince 2000 č. 16.

Spolupráce ČR a SR při plnění úkolů ochrany vzdušného prostoru v rámci NATINAMDS zahrnuje zejména provádění přeshraničních letů hotovostních letounů Vzdušných sil Armády ČR a Vzdušných sil Ozbrojených sil SR vyčleněných do NATINAMDS, např. během doprovázení letadel-narušitelů, která tak mohou být pod nepřetržitou kontrolou i během překračování hranic.

Představitelé ČR a SR se po vzájemných konzultacích dohodli rozšířit spolupráci v oblasti ochrany vzdušného prostoru též v případech, které NATINAMDS nepokrývá. Jedná se

zejména o zásahy proti vzdušným hrozbám nevojenské povahy (jde např. o unesené civilní letadlo, které únosci hodlají použít jako nástroj teroristického útoku).

Dne 12. května 2015 bylo v rámci společného zasedání vlád ČR a SR ve Valticích učiněno Společné prohlášení předsedů vlád, které v části o obraně a bezpečnosti konstatuje, že v předcházejícím období byly vytvořeny podmínky pro úzkou spolupráci vzdušných sil ČR a SR při zajišťování ochrany vzdušného prostoru obou zemí proti hrozbám vojenského charakteru. Dále též zmiňuje dohodu vlád sjednat v nejbližším možném termínu smlouvu o spolupráci při vzájemné ochraně vzdušného prostoru před vzdušnými hrozbami, a to i nevojenské povahy. Tuto spolupráci jsou vlády připraveny aktivně rozvíjet i v širším regionálním formátu V4.

ČR v současné době nemá s žádným státem sjednanou obdobnou mezinárodní smlouvu. Jedinou zkušeností v této oblasti byla Dohoda mezi vládou ČR a vládou USA o podpoře poskytované Ministerstvem obrany USA ozbrojeným silám ČR během konání Summitu NATO sjednaná dne 18. listopadu 2002 v Praze (zveřejněna pod č. 129/2002 Sb.m.s.). Jejím účelem bylo zajištění posílení schopností ozbrojených sil ČR zasahovat proti vzdušnému ohrožení území ČR prostřednictvím prostředků ozbrojených sil USA umístěných v ČR i mimo její území. Provádění Dohody však bylo omezeno pouze na dobu konání Summitu NATO v Praze v roce 2002.

S ohledem na výše uvedené byla v souladu s článkem 8 Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv, schválené jejím usnesením č. 131 ze dne 11. února 2004, vypracována Směrnice pro jednání o **Smlouvě mezi ČR a SR o spolupráci při vzájemné ochraně vzdušného prostoru** (dále jen „Smlouva“), která byla v srpnu 2015 projednána v mezirezortním připomínkovém řízení se všemi členy vlády, Úřadem pro ochranu osobních údajů, Národním bezpečnostním úřadem a Kanceláří prezidenta republiky.

Souhlasné stanovisko Slovenské republiky

Po ukončení mezirezortního připomínkového řízení ke Směrnici pro jednání o Smlouvě proběhla negociace se slovenskou stranou, během které obě strany dosáhly shody na textu Smlouvy. V polovině roku 2016 následně slovenská strana oznámila, že text Smlouvy byl v SR projednán v mezirezortním připomínkovém řízení, během kterého nebyly uplatněny požadavky na změnu textu, a že je tedy připravena předložit návrh Smlouvy ke schválení vládě SR. Následně slovenská strana akceptovala úpravy v textu Smlouvy navržené českou stranou po projednání Návrhu na sjednání Smlouvy v mezirezortním připomínkovém řízení.

Stručná charakteristika závazků obsažených ve Smlouvě

Účelem Smlouvy je podle jejího **čl. 1** umožnit smluvním stranám vzájemné poskytování vojenské techniky a personálu jejich ozbrojených sil pro plnění úkolů jak mimo systém NATINAMDS, tak v rámci NATINAMDS v případě krátkodobých i dlouhodobých výpadků této techniky jedné ze smluvních stran.

V **čl. 2** Smlouvy jsou stanoveny orgány k provádění Smlouvy, kterými jsou ministerstva obrany ČR a SR.

V **čl. 3** Smlouvy jsou upraveny principy spolupráce podle Smlouvy, které umožňují smluvním stranám žádat o poskytnutí techniky a personálu k ochraně vzdušného prostoru druhé strany. Zásahy, při kterých přejde personál (pilot) pod velení žádající smluvní strany, mohou zahrnovat i použití zbraní. Poskytnutí techniky bude finančně kompenzováno žádající smluvní stranou.

Odstavec 6 tohoto článku stanovuje, že vyslání techniky na území druhé smluvní strany a její přijímání na vlastním území bude prováděno na základě souhlasu obou smluvních stran a po splnění podmínek stanovených v jejich právních rádech. V případě české strany se splněním těchto podmínek myslí vyslovení souhlasu podle čl. 43 Ústavy ČR, podle kterého vyslání českých ozbrojených sil do zahraničí nebo pobyt cizích ozbrojených sil na českém území podléhá souhlasu Parlamentu ČR (podle odst. 3) nebo vlády ČR (podle odst. 4). Takový konkrétní souhlas bude muset být vysloven, aby mohlo dojít k provádění Smlouvy.

Čl. 4 Smlouvy řeší důležitou otázku právního postavení příslušníků ozbrojených sil jedné smluvní strany působících na území druhé smluvní strany. Jejich právní postavení se řídí Dohodou mezi smluvními stranami Severoatlantické smlouvy o statutu jejich ozbrojených sil, sjednané v Londýně dne 19. června 1951 (tzv. NATO SOFA, zveřejněná pod č. 1/2002 Sb.m.s.), pokud Smlouva nestanoví jinak (taková odlišná úprava je stanovena v odstavcích 2 a 3 článku 4 a v článku 6 Smlouvy).

Přijatá úprava v odstavci 2 čl. 4 Smlouvy na rozdíl od článku VII odstavce 3 písm. a. bodu (ii) NATO SOFA stanoví, že použití zbraní podle článku 3 odst. 2 Smlouvy příslušníky ozbrojených sil poskytující strany je smluvními stranami povoleno v rámci výkonu jejich služebních povinností na pokyn žádající strany a že případné trestné činy příslušníků ozbrojených sil poskytující strany vyplývající z takového jednání nebo opomenutí budou řešeny ve výlučné trestní jurisdikci poskytující strany. Jejím účelem je zabezpečit právní prostředí maximalizující ochranu zasahujícího personálu (pilotů), čímž bude umožněno efektivní provádění Smlouvy, tedy zajišťování ochrany vzdušného prostoru na území jiného státu (podle výše uvedeného ustanovení NATO SOFA by poskytující strana měla v takových případech jen přednostní, a nikoli výlučné právo k výkonu trestní jurisdikce).

Na rozdíl od článku VIII NATO SOFA přesouvá Smlouva ve svém odstavci 3 čl. 4 veškerou odpovědnost za náhradu škody spojené se zásahem na žádající smluvní stranu. Toto řešení bylo smluvními stranami zvoleno z důvodu charakteru spolupráce, kdy jde de facto o náhradu národních schopností cizími prostředky. Je tedy žádoucí postupovat jako v případě, pokud by zásah proti narušiteli vzdušného prostoru byl realizován národními prostředky, což s sebou nese i plnou odpovědnost za vzniklé škody.

Čl. 5 Smlouvy se věnuje ochraně osobních údajů osob podílejících se na zásahu při plnění Smlouvy z důvodu zajištění bezpečnosti těchto osob. Jedná se tedy zejména o nezveřejňování jmen zasahujících pilotů. Smluvní strany se též vyvarují sdělování těchto údajů třetím osobám bez souhlasu druhé smluvní strany. Znění článku se týká pouze osobních dat osob účastnících se zásahu, ne dat o zásahu samotném.

Čl. 6 Smlouvy obsahuje způsob vypořádání nároků na náhradu škody třetích osob, tedy zejména veřejnosti. Tato úprava vychází z úpravy odpovědnosti za škody v odstavci 3 čl. 4 Smlouvy a je též odlišná od úpravy v čl. VIII NATO SOFA.

Čl. 7 Smlouvy stanoví smluvním stranám povinnost řešit spory týkající se výkladu a provádění Smlouvy výhradně jednáním.

Čl. 8 Smlouvy obsahuje obvyklá ustanovení o vstupu v platnost Smlouvy, době platnosti Smlouvy, provádění změn a doplňků a o ukončení platnosti Smlouvy.

Informace o zajištění provádění Smlouvy

Smlouva bude prováděna ministerstvy obrany ČR a SR, což vyplývá z jejího čl. 2, který tato ministerstva označuje za tzv. prováděcí orgány. Po vstupu Smlouvy v platnost rozpracují prováděcí orgány konkrétní postupy provádění Smlouvy, zejm. způsob vyžádání techniky a podrobnosti hrazení nákladů souvisejících se zásahy (což Smlouva výslovně předpokládá v odstavcích 3 a 5 čl. 3), a zakotví je v příslušných prováděcích dokumentech. Následně bude Ministerstvem obrany ČR zpracován materiál podle odstavce 3 článku 43 Ústavy ČR, ve věci vyslovení souhlasu Parlamentu ČR s vysláním příslušníků Armády ČR na Slovensko

a s pobytem příslušníků Ozbrojených sil SR v ČR za účelem provádění Smlouvy. V tomto souhlasu budou uvedeny konkrétní limity počtu příslušníků Armády ČR a Ozbrojených sil SR, které bude možné vyslat do státu žádajícího o zásah za účelem zásahu proti narušiteli vzdušného prostoru bez jejich rozmístění na území státu žádajícího o zásah. Platnost tohoto souhlasu bude omezena platností Smlouvy. Pokud by mělo dojít k rozmístění příslušníků ozbrojených sil jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany, bude třeba získat další samostatný souhlas Parlamentu ČR. Provádění Smlouvy nebude vyžadovat navýšení pracovních sil Ministerstva obrany ČR a příslušníků Armády ČR.

Dopady provádění Smlouvy

Prováděním Smlouvy by neměly vzniknout žádné další nároky na finanční prostředky ze státního rozpočtu, neboť veškerá případná činnost české smluvní strany bude kryta z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany ČR, jako prováděcího orgánu, v rámci schváleného státního rozpočtu.

Uzavření Smlouvy nebude mít dopad na rovné příležitosti mužů a žen.

Sjednání Smlouvy bude mít pozitivní dopady na bezpečnost ČR. Smlouva především umožní v případě potřeby vyžádat si od slovenské strany kapacity k posílení vlastní bezpečnosti prostřednictvím využití sil a prostředků Ozbrojených sil SR. Pokud by se např. na území ČR konala významná mezinárodní akce vyžadující posílení protivzdušné obrany (jako byl např. Summit NATO v Praze v roce 2002), na základě Smlouvy by slovenská strana mohla zásadním způsobem posílit pozemní prostředky protivzdušné obrany. Ozbrojené síly SR totiž disponují i protiletadlovými raketovými komplety velkého dosahu typu S-300PMU (Armáda ČR nemá obdobnou techniku ve výzbroji).

Soulad Smlouvy s českým a mezinárodním právem

Obsah Smlouvy je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu ČR, se závazky vyplývajícími z členství ČR v EU a NATO, se závazky převzatými v rámci jiných platných mezinárodních smluv a s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva (tento závěr jednoznačně potvrdil ve svém stanovisku čj. 14163/2016-OVL ze dne 2. srpna 2016 ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a předseda Legislativní rady vlády).

Odůvodnění kategorie Smlouvy

Smlouva je mezinárodní smlouvou prezidentské kategorie, protože obsahuje ustanovení o věcech, jejichž úprava je vyhrazena zákonu (např. trestní jurisdikce a odpovědnost za škodu), ve smyslu článku 49 písm. e) Ústavy ČR. Smlouva se též dotýká suverenity ČR. Zajišťování obrany státního území, včetně vzdušného prostoru, je jedním z pojmových znaků výkonu státní suverenity a Smlouva představuje odklon od tohoto základního principu, neboť předpokládá, že obranu státního území budou zajišťovat ozbrojené síly jiného státu. Z těchto důvodů vyžaduje Smlouva vyslovení souhlasu Parlamentem ČR a následnou ratifikaci prezidentem republiky. Po svém vstupu v platnost a po publikaci ve Sbírce mezinárodních smluv se v souladu s článkem 10 Ústavy ČR stane součástí českého právního řádu.

Návrh na sjednání Smlouvy byl zpracován a projednán v souladu s článkem 11 Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv schválené jejím usnesením ze dne 11. února 2004 č. 131, a článkem II odst. 1 Jednacího řádu vlády. Vláda ČR tento Návrh na sjednání schválila svým usnesením ze dne 9. ledna 2017 č. 19. V souladu s bodem II/1 tohoto usnesení prezident republiky dne 23. ledna 2017 zmocnil ministra obrany k podpisu Smlouvy. Smlouva byla podepsána v Bruselu dne 15. února 2017.

Na základě článku 63 Ústavy ČR bude Dohoda po vyslovení souhlasu Parlamentem ČR ratifikována prezidentem. Dohoda vstoupí v platnost první den druhého měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin smluvními stranami.

V Praze dne 8. března 2017

Předseda vlády:

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

SMLOUVA

MEZI

ČESKOU REPUBLIKOU

A

SLOVENSKOU REPUBLIKOU

O

SPOLUPRÁCI PŘI VZÁJEMNÉ OCHRANĚ

VZDUŠNÉHO PROSTORU

Preambule

Česká republika a Slovenská republika (dále jen „smluvní strany“),

přejíce si prohlubovat bilaterální spolupráci v oblasti obrany,

potvrzující své závazky vyplývající z členství v Organizaci Severoatlantické smlouvy,

vycházejíce ze Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o dobrém sousedství, přátelských vztazích a spolupráci, podepsané v Bratislavě dne 23. listopadu 1992,

berouce na vědomí Dohodu mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o rozvoji spolupráce v oblasti obrany, podepsanou v Ostravě dne 20. září 2013 a Dohodu mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci v oblasti zabezpečení vojenského letového provozu, podepsanou v Píšťanech dne 14. prosince 2011,

respektující Úmluvu o mezinárodním civilním letectví, podepsanou v Chicagu dne 7. prosince 1944,

se dohodly následovně:

Článek 1

Účel

Účelem této Smlouvy je vymezení základních podmínek při vzájemné ochraně vzdušného prostoru smluvních stran v případech:

1. kdy tato ochrana není zajišťována v rámci systému mezinárodní organizace, jíž jsou obě smluvní strany členem,
2. dočasné neschopnosti jedné smluvní strany zajišťovat ochranu svého vzdušného prostoru.

Článek 2

Prováděcí orgány

Orgány smluvních stran, které budou provádět tuto Smlouvu, jsou:

v České republice: Ministerstvo obrany České republiky,

ve Slovenské republice: Ministerstvo obrany Slovenské republiky.

Článek 3

Principy spolupráce

1) Na žádost jedné smluvní strany (dále jen „žádající strana“) může druhá smluvní strana (dále jen „poskytující strana“) poskytnout vojenskou techniku svých ozbrojených sil včetně příslušníků svých ozbrojených sil, kteří jsou k použití této techniky nezbytní, (dále jen „technika“) k zasahování proti objektu, který se pohybuje ve vzdušném prostoru žádající strany v rozporu s jejím právním řádem (dále jen „narušitel vzdušného prostoru“).

2) Zasahování proti narušiteli vzdušného prostoru zahrnuje použití prostředků schopných ovlivnit let narušitele vzdušného prostoru prostřednictvím působení fyzikálních sil (dále jen „zbraně“).

3) Způsob vyžádání techniky bude dohodnut mezi prováděcími orgány.

4) Technika poskytující strany bude během zasahování proti narušiteli vzdušného prostoru pod národním velením žádající strany.

5) Náklady související se zásahem proti narušiteli vzdušného prostoru ponese žádající strana. Podrobnosti budou dohodnuty mezi prováděcími orgány.

6) Vyslání techniky poskytující strany na území žádající strany, jakož i rozmístění ozbrojených sil poskytující strany na území žádající strany při provádění této Smlouvy je možné výhradně na základě souhlasu obou smluvních stran a po splnění podmínek stanovených v jejich právních řádech.

Článek 4

Právní postavení

1) Smluvní strany potvrzují, že právní postavení příslušníků ozbrojených sil poskytující strany se bude řídit ustanoveními Dohody mezi smluvními stranami Severoatlantické smlouvy o statutu jejich ozbrojených sil, sjednané v Londýně dne 19. června 1951, není-li touto Smlouvou stanoveno jinak.

2) Použití zbraní podle článku 3 odst. 2 Smlouvy příslušníky ozbrojených sil poskytující strany je smluvními stranami povoleno v rámci výkonu jejich služebních povinností na pokyn žádající strany. Případné trestné činy příslušníků ozbrojených sil poskytující strany vyplývající z takového jednání nebo opomenutí budou řešeny ve výlučné trestní jurisdikci poskytující strany.

3) Za náhradu škody způsobenou příslušníkem ozbrojených sil poskytující strany v souvislosti se zasahováním proti narušiteli vzdušného prostoru odpovídá v plném rozsahu žádající strana.

Článek 5

Ochrana osobních údajů

Smluvní strany se zavazují nezveřejňovat osobní údaje příslušníků ozbrojených sil obou smluvních stran a dalších osob jednajících za kteroukoli ze smluvních stran, které se budou podílet na zasahování proti narušiteli vzdušného prostoru v souladu s touto Smlouvou, a tyto údaje nesdělovat třetí straně bez předchozího souhlasu druhé smluvní strany.

Článek 6

Nároky třetích stran

- 1) Nároky třetích stran uplatněné v souvislosti s použitím zbraní podle článku 3 odst. 2 této Smlouvy bude vypořádávat žádající strana.

- 2) Smluvní strany budou úzce spolupracovat při vypořádání nároků třetích stran uplatněných v souvislosti s použitím zbraní podle článku 3 odst. 2 této Smlouvy.

Článek 7

Řešení sporů

Spory mezi smluvními stranami týkající se výkladu a provádění této Smlouvy budou řešeny výhradně jednáním.

Článek 8

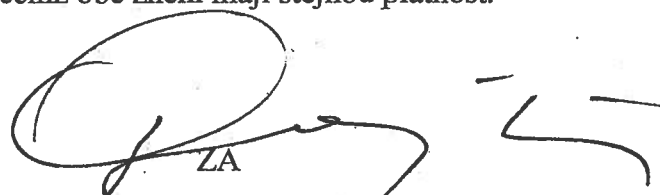
Závěrečná ustanovení

- 1) Tato Smlouva podléhá ratifikaci a vstoupí v platnost první den druhého měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin.

- 2) Tato Smlouva se sjednává na dobu neurčitou a může být kdykoli písemnou formou změněna či doplněna na základě vzájemné dohody smluvních stran.

3) Tuto Smlouvu může každá ze smluvních stran písemně vypovědět. Platnost Smlouvy skončí šest měsíců po dni doručení výpovědi druhé smluvní straně. Smluvní strany v případě ukončení platnosti této Smlouvy splní závazky vzniklé v době její platnosti obsažené v člancích 5 (Ochrana osobních údajů) a 6 (Nároky třetích stran).

Dáno v Bruselu dne 15. února 2017 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a slovenském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

ZA
ČESKOU REPUBLIKU

ZA
SLOVENSKOU REPUBLIKU